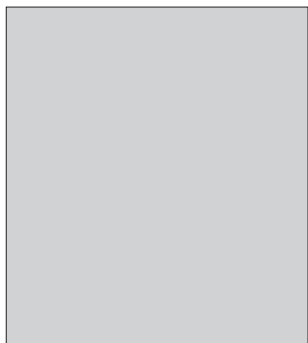

NAGY TIBOR (1910–1995)

Magas, vékony alakjára, hangjára, jellegzetes szófordulataira egyre kevesebben emlékezhetnek, magányos, különös lényéről nemigen esik szó. Emberként lehetett különönc, halálakor lehetett egyedül – hatvan év munkája során felhalmozott eredményei

azonban nem engedik, hogy valaha is megfeleldkezünk róla. Elhunytá után folyóiratok hasábjain az őt még személyesen ismerők emlékeztek meg munkásságáról, keresték a választ egyéniségének titkára, próbálták megérteni életútjának kacskaringóit. Befejezetlen életműve végérvényesen befejezetté vált.

1910. november 4-én született. Születésének 100. évfordulójáról a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat és a Budapesti Történeti Múzeum előadásorozattal emlékezett meg. Mivel pályája és tudományos munkássága – igaz, tematikailag kevésbé, időben azonban mindenképp – elsősorban a főváros múzeumához köthető, indokolt volt helyszíniként a Budavári Palota megválasztása. 1938 és 1973 között, 35 éven át egészen nyugdíjazásáig dolgozott a BTM-ben, négy évig a Fővárosi Régészeti és Ásatási Intézet vezetőjeként, majd a BTM Ős- és Ókortörténeti Osztályát vezette, 1962-től pedig a római csoport vezetője volt. A BTM munkatársaként a tereprégészre, a muzeológusra, a folyóirat szerkesztőre, a sokoldalú tudósra emlékezhetünk. Múzeumi szakemberként számos kiállítás készítésében és ezek

vezetőinek megírásában vett részt, régészként elsősorban az albertfalvi tábor és vicus kutatása juthat róla eszünkbe. De Aquincum legiótáborá, canabaeja, polgárvárosa is szerepel ásatásainak sorában.

Bár érdeklődése és tudása a paleolitikumtól a honfoglalás koráig terjedt, mindenekelőtt ókorkutató, Róma nagy rajongója volt. Régészként, történészként, vallástörténészként egyaránt élhet emlékeztünkben. Történeti szemléletének széles horizontjába a hadtörténet éppen úgy beleillett, mint a településtörténet és közigazgatásának kutatása, az epigráfiai problémák megfejtése vagy művészettörténeti, ikonográfiai kérdések felvetése.

Munkássága olyan nagy ívű és szerteágazó témakörű volt, hogy az elhangzott előadások csak néhány szegletét érinthették. Az aquincumi Mithraskultusz, a polgárvárosi ún. Festőház, a legiótábor és az albertfalvi tábor és település kutatástörténetében meghatározó mérföldkő Nagy Tibor személye, indokolt a visszatekintés és összegzés. Eredményeit, gondolatait nem hagyhatjuk figyelmen kívül akkor sem, ha az azóta eltelt idő megcáfolta vagy túlhaladta azokat. S bár Marcus Aurelius szerint: „minden csak egy napig tart: a magasztalás éppúgy, mint a magasztalás tárgya”, az előadások cikké formált változata tovább őrzi mindannyiunk számára a megemlékezéséül elszállt szavakat éppúgy, mint a megfogalmazott eredményeket. A visszatekintés szükséges, de nem elég. Nagy Tibor munkájának számbavétele, hagyatékának ismerete kötelezettséget is ró az őt követőkre: cédulákon megőrződött, felhalmozott ismereteinek feldolgozását és közreadását, valamint a folytatás és továbblépés kötelezettségét.

Facsády Annamária

TIBOR NAGY (1910–1995)

Die Ungarische Archäologische und Kunsthistorische Gesellschaft und das Budapester Historische Museum gedenkte mit einer Vortragsreihe dem 100. Geburtstag von Tibor Nagy. Seine Laufbahn und wissenschaftliche Tätigkeit ist vor allem mit dem Museum der Hauptstadt verbunden. Er hat zwischen 1938 – 1973, 35 Jahre lang bis zur Pensionierung im Budapester Historischen Museum gearbeitet, vier Jahre als Leiter des Institutes für Archäologie der Hauptstadt, später als Leiter der Abteilung für Ur- und Altertumsgeschichte, von 1962 leitete er die Gruppe für Römische Geschichte.

Als Kollege gedenken wir dem Feldarchäologen, dem Museologen, dem Zeitschriftenredakteur, dem vielseitigen Wissenschaftler. Er hat bei zahlreichen Ausstellungen, an der Zusammenstellung der Ausstellungsverzeichnisse mitgewirkt. Von ihm

als Archäologen fällt uns in erster Linie die Erforschung des Lagers und Vicus in Albertfalva, aber auch weitere Ausgrabungen, sowie das Legionslager, die *canabae* und die Zivilstadt von Aquincum ein. Er spielte eine einschneidende Rolle in der Erforschung des Mithras-Kultes von Aquincum, des sog. Malerhauses der Zivilstadt, des Lagers und der Siedlung in Albertfalva auch.

Seine Ergebnisse, Gedanken dürfen wir nicht ausser Acht lassen, auch wenn sie später, mit der Zeit dementiert oder überholt worden sind. Der Rückblick ist notwendig, aber nicht genug. Wir – als seine Nachfolger – fühlen uns verpflichtet, seiner Arbeit Rechnung zu tragen, die auf Zetteln erhaltenen Kenntnisse aufrechtzuerhalten und zu publizieren, und die Arbeit fortzusetzen.

Facsády Annamária